

2 of 2 DOCUMENTS

de Volkskrant

de Volkskrant

May 20, 2006
zaterdag

Geen **crisis** in **constitutie** na **Hirsi** Ali-storm

SECTION: Forum; Pg. 17

LENGTH: 666 woorden

Ook al verliest Ayaan **Hirsi** Ali haar Nederlanderschap, dan nog maakt dat de besluiten van de Tweede Kamer niet ongrondwettig, zegt Wim Voermans.

In hun bijdrage 'Rita Verdonk legt een constitutionele tijdbom' (Forum, 19 mei) hijsen Afshin Ellian en Leon de Winter de stormbal over mogelijke - al dan niet grondwettelijke - dilemma's die zouden ontstaan door de beëindiging van Ayaan **Hirsi** Ali's Kamerlidmaatschap.

Er zou een constitutionele **crisis** dreigen als **Hirsi** Ali met terugwerkende kracht het Nederlanderschap verliest, want dan heeft de Tweede Kamer al die jaren, in strijd met de Grondwet, met 149 leden vergaderd.

Daarmee zou ook de grondslag kunnen ontvallen aan de besluiten die de Kamer al die jaren nam. Immers - zo beweren de twee - die besluiten werden door een ongrondwettig opererende Kamer genomen en misschien is er ook af te dingen op de meerderheid waarop die besluiten zelf steunen.

Tjonge, terug naar af Nee, gelukkig niet: de voorstelling die de beide auteurs geven, is onjuist. De dichter en romancier lijken het in het stuk van collega Ellian en De Winter te winnen van de wetenschapper en de feitenvaste publicist. Het Nederlandse staatsrecht kent namelijk oplossingen en regels voor dit soort problemen.

Om te beginnen met het vraagstuk van de 150 Kamerleden. De Grondwet stelt in artikel 51 inderdaad dat de Tweede Kamer 150 leden kent. Nu hoeft je geen jurist te zijn om te weten dat de Tweede Kamer niet op ieder moment precies 150 leden kent. Zo gebeurt het wel dat Kamerleden voortijdig ontslag nemen of overlijden. In de vacature die dan ontstaat, wordt niet altijd onmiddellijk voorzien.

Zou dat betekenen dat de Kamer niet meer zou kunnen vergaderen en besluiten totdat in de vacature is voorzien? Of dat alle besluiten in die tijd genomen ongeldig zijn?

Natuurlijk niet. Het 150-ledenvereiste uit de Grondwet is geen constitutief vereiste voor de Tweede Kamer om te kunnen handelen en besluiten, maar een norm die het ambt van de Tweede Kamer en de Kamerleden instelt. Ook al zit er niemand op de stoelen in de Tweede Kamer, ook al wordt er niet vergaderd, dan nog is er in juridisch zin een Tweede Kamer, en zijn er Kamerleden.

Daarbij komt nog dat het altijd de Kamer zelf is die besluit. Heeft de Kamer eenmaal besloten, dan is het in de Nederlandse verhoudingen welhaast onmogelijk procedurefouten die bij het nemen van zo'n besluit zijn gemaakt nog

voor de rechter te brengen.

In een klassiek arrest uit 1961 (het zogenoemde prof. Van den Bergh-arrest) werd de Hoge Raad voor de vraag gesteld of een - met gewone meerderheid vastgestelde - wet tot wijziging van pensioenen van Kamerleden en hun nabestaanden, die grondwettelijke tweederde meerderheid vereiste, wel rechtsgeldig tot stand was gekomen.

De Hoge Raad achtte zich, gezien de positie die de rechter in ons staatsbestel inneemt, niet gerechtigd daarover een oordeel te geven. Het parlement zelf is de instantie die bepaalt of stemmingsprocedures correct zijn verlopen. Is een Kamerbesluit eenmaal genomen, dan neemt de rechter - uit respect voor het primaat van de volksvertegenwoordiging - aan dat zo'n besluit rechtsgeldig is. Zou de rechter dat niet doen, dan wordt hij daarmee een soort grootinquisiteur van de parlementaire procedure en dat past niet in ons stelsel.

Problemen rondom de rechtsgeldigheid van een Kamerlidmaatschap, zoals mogelijk (laten we dat vooral niet vergeten) dat van **Hirsi** Ali, zijn in onze parlementaire geschiedenis ook volstrekt niet uniek. Wie de moeite neemt Het Nederlandse parlement te lezen, het boek van Paul Bovend'Eerd en Henk Kummeling, treft daar tussen de pagina's 92 en 100 verschillende voorbeelden aan van - vergelijkbaar - betwist en betwistbaar Kamerlidmaatschap. Zeker het geval van Kamerlid Rozenblad uit 1994 kent op punten (twijfels over Nederlanderschap) overeenkomsten met de casus **Hirsi** Ali. En ook dat heeft niet geleid tot juridische zorgen over of complicaties betreffende de rechtsgeldigheid van de besluiten van de paarse kabinetten. Gelukkig maar.

LOAD-DATE: May 20, 2006

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS